

TUSSEN TWEE NETHES

ERFGOEDKRING BEVEL-KESSEL-NIJLEN

T2N - ARTIKEL 7 - DECEMBER 2024

Nieuwjaarre Zoete Kessel-Dorp

Tekening Marc Verreydt

OUDJAAR, NIEUWJAAR....

We wensen j'een zalig jaar!

OUDJAAR, NIEUWJAAR....

We wensen j'een zalig jaar!

Het afgelopen jaar zag Erfgoedkring Tussen Twee Nethes het levenslicht. Een fijne ploeg van 'oude en nieuwe' leden ging er voluit voor en stuurde zes digitale nieuwsbrieven uit, al was het soms met vallen en opstaan.

We zijn vastbesloten om jullie ook in 2025 boeiende artikels en nieuwtjes te serveren. We hopen jullie te (blijven) verrassen met een variëteit aan onderwerpen, al dan niet gekoppeld aan de actualiteit.

☆ Maar op deze drempel van 2025 willen wij jullie vooral bedanken voor de interesse en jullie een fantastisch jaar vol gezondheid, geluk en liefde toewensen! ☆

NIEUWJAARSZINGEN, EEN EEUWENOUDE TRADITIE

NIEUWJAARKE ZOETE

“Nieuwjaarse Zoete zingen” is een traditie die vooral in de Kempen nog leeft. Op 31 december trekken kinderen zingend van deur tot deur. In ruil voor hun korte optreden, krijgen ze een centje of wat.

“Nieuwjaarse Zoete” is vandaag nog de beginregel van heel wat liedjes en versjes. Oorspronkelijk verwijst de uitdrukking naar de vieringen rond de naam van Jezus. “Zoet” hield toen verband met “lief”, “vriendelijk” en “zacht” of met “bemind”. De vroegste nieuwjaarsliedjes vermelden dan ook “de Zoete Jezus”.

BEDEL-ZINGEN

Net zoals bij Driekoningen was Nieuwjaarse Zoete oorspronkelijk een traditie die de volwassenen beoefenden. De arme bevolking ging de deuren langs voor wat extra geld of eten om de harde wintermaanden door te komen. Daarom noemen we deze traditie een "bedelzangtraditie". Tijdens de feestdagen waren de mensen doorgaans wat vrijgevig. Heel wat zangers speelden handig in op deze christelijke naastenliefde. Jammer genoeg maakten sommigen onder hen er ook misbruik van en werd er rond de 17de eeuw op een aantal plaatsen een verbod ingesteld op het bedelzingen, met geldboetes voor de overtreders.

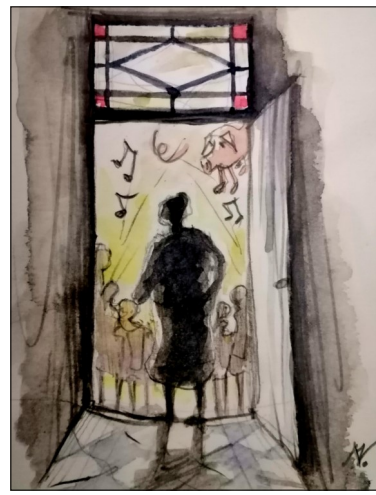
*"Nieuwjaarse Zoete
Ons varken heeft vier voeten
Vier voeten en ne staart
Is dat dan geen centje waard?"*

DE KINDEREN NEMEN HET OVER

In de loop van de 20ste eeuw steeg de welvaart en namen de kinderen de traditie over van de volwassenen. Ze kregen nog altijd een centje, maar steeds vaker ook snoep. Het was en is een ongeschreven regel om zoveel mogelijk te verzamelen op één dag. De moeders maakten de traditionele "zangzak" van een dichtgenaaide keukenhanddoek. In een washandje, met een veiligheidsspeld aan de binnenkant van de zak vastgemaakt, verzamelden de kinderen het geld.

*"Hoog huis,
laag huis
Er zit een
gierige pin
in huis"*

*"Hier woont nog wel een goede vrouw
Die ons wel wat geven zou
Lang mag ze leven, veel mag ze geven
100 jaar na deze dag,
Hoop ik dat ze leven mag"*

DE LIEDJES

Terwijl de liedjesteksten erg gevarieerd zijn, blijven de zangertjes trouw aan de melodie van Nieuwjaarse Zoete. Die is gemakkelijk te onthouden en kan in één adem uitgezongen worden. Veel van de liedjes zijn eigenlijk ingekorte versies van langere versies die niet meer te horen zijn met oudjaar.

Niet alle liedjes werden in het dialect gezongen. Sommige liedjes met respectvolle teksten in algemeen Nederlands konden rekenen op een goede opbrengst (*"Hier woont nog een goede vrouw..."*).

Voor de boeren was er rond Nieuwjaar weinig werk op het land – een goed moment dus om een varken te slachten. In plaats van het vlees gaven ze de zangertjes een marsepein varken. Dat vonden ze zo lekker dat ze bleven vragen naar "een varken". Zo werd het dier een belangrijk personage in nieuwjaarsliedjes (*"Ons varken heeft vier voeten"*).

Je kon maar beter thuis zijn op de laatste dag van het jaar, want voor mensen die de deur niet open deden, zongen (en zingen) de kinderen een "wraakliedje". Dit was kort, omdat ze zo weinig mogelijk tijd willen verliezen aan mensen die niets geven (*"Hoog huis, laag huis"*).

EN VANDAAG?

Het nieuwjaarszingen brengt op 31 december ook in Nijlen nog steeds de gemeenschap tot leven. Jong (en oud) genieten van de sfeer, het gezang, de opbrengst en natuurlijk de fijne, kleine en grote ontmoetingen.

*Zullen we samen deze mooie traditie
in ere houden?*

BRONVERMELDING

Erfgoedcel Kempens Karakter - www.zing-ze.be

AUTEUR INFO

Annelies Tack

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

REDACTIE

Annelies Tack

Rudy Van Nunen

VORMGEVING & TEKENINGEN

Marc Verreydt

CONTACT

Erfgoedkring Tussen Twee Nethes

Bevel-Kessel-Nijlen

www.tussentweenethes.be

tussentweenethes@gmail.com

P.A. Rudy Van Nunen